श्री

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुल्चोक ललितपुर

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना

राजस्व सदस्य श्री गोविन्दप्रसाद अधिकारी

लेखा सदस्य श्री पुष्पप्रसाद गुरागाईं

फैसला

२०७९/०८० सालको निर्णय नं. १४१

पुनरावेदन नं. ०७७-RB-०४४४

पुनरावेदन दर्ता मितिः-२०७७।१०।०८

मुद्दाः-अग्रिम आयकर (आ.व. २०७०/०७१)।

नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लिमिटेड, सिंहदरवार प्लाजा काठमाडौंको तर्फबाट अख्तियार प्राप्त ऐ.का कार्यकारी निर्देशक चन्द्र सिंह साउद..१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन पुल्चोक ललितपूर.................................१ }
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट काठमाडौं..१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालयः- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारीः- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा

शुरु कार्यालयको निर्णय मितिः-२०७५।०२।२७

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालयः- आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारीः- महानिर्देशक श्री बिनोद बहादुर कुँवर

निर्णय मितिः- २०७७।०२।०४

उपस्थित कानुन व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाटः- विद्वान अधिवक्ता द्वय श्री सिर्जना अधिकारी र
श्री सुजन रिजाल

प्रत्यर्थी कार्यालयहरुका तर्फबाटः- विद्वान उप-न्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारी

अवलम्वित नजीरः ठूला करदाता कार्यालय विरूद्ध नेपाल विद्युत प्राधिकरण प्रधान कार्यालय समेत
मुद्दा नं.०७४-**RB**-०१४५, मुद्दाः आयकर, फैसला मितिः-२०७६।०८।२३

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०२।०४ मा भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पर्न आएको पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका करदाता नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लिमिटेड सिहदरवार प्लाजा, काठमाडौंले आ.व. २०७०/०७१ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार ठूला करदाता कार्यालयमा मिति २०७१।०९।१४ मा आय विवरण पेश गरेको।

२. आ.व. २०७०/०७१ को करदाताबाट पेश हुन आएको आय विवरणसाथ संलग्न कागजात, फाँटवारी तथा प्रमाणहरुको अध्ययन, छानविन गरी पेश हुन आएको कर परीक्षण प्रतिवेदन समेतको आधारमा प्रस्तुत करदाताले यस आ.व. २०७०/०७१ मा श्रोतमा कर कट्टी गरी दाखिला नगरेको कर रकम रू.५०,६३,०९७।०० (शुल्क तथा ब्याज सहित) माग गर्नुपर्ने देखिएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्न कुनै ठोस सबुद/प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५ (पन्ध्र) भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९०(८) वमोजिम ठूला करदाता कार्यालयबाट करदाताको नाममा मिति २०७५।०२।०६ मा जारी गरिएको सूचना ।

३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०७५।०२।०६ मा जारी गरिएको सूचना करदाताले मिति २०७५।०२।०७ मा बुझिलिई सो बमोजिमको जवाफ मिति २०७५।०२।२१ मा पेश गरेको।

४. यसमा अग्रिम कर रू.४९,२६,८९१।- (आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९ अनुसारको ब्याज र १२०(क) बमोजिमको शुल्क समेत) लाई कर दाखिला गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९०(८) बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भन्ने समेत व्यहोराको ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।०२।२७ मा भएको निर्णय ।

५. नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लिमिटेड सिहदरवार प्लाजा, काठमाडौंको आ.व. २०७०/०७१ को आयविवरणको करपरीक्षण गर्ने क्रममा आयकर ऐन, २०५८(संशोधन सहित) वमोजिम देहाय अनुसारका शीर्षकहरूको नपुग अग्रिमकर, सो अग्रिमकरमा सोही ऐनको दफा ११९ बमोजिमको ब्याज र दफा १२०(क) बमोजिमको शुल्क समेत जम्मा रू.४९,२६,८९१।- (अक्षेरूपी उन्पचास लाख छब्विस हजार आठ सय एकानब्बे रूपैंया मात्र) दाखिला गर्नु पर्ने देखिएकोले उक्त रकम दाखिला गर्न ठूला करदाता कार्यालयको मिति २०७५।०२।२७ को निर्णय वमोजिम आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९० को उपदफा (८) वमोजिम मिति २०७५।०२।२८ मा ठूला करदाता कार्यालयबाट करदाताको नाममा सूचना जारी गरिएको।

६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०७५।०२।२८ मा श्री नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लिमिटेड सिहदरवार प्लाजा, काठमाडौंको नाममा जारी भएको अग्रिम कर कट्टीको रकम दाखिला गर्ने सम्वन्धी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९० को उपदफा (८) बमोजिमको सूचना करदाताले मिति २०७५।०३।०३ मा बुझिलिएको।

७. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट अग्रिम कर तर्फ आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ को लागि मिति २०७५।०२।२७ मा जारी भएको अग्रिम कर कट्टी आदेश उपर चित्त नबुझाई करदाता श्री नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लिमिटेड सिंहदरवार प्लाजा, काठमाडौं (स्थायी लेखा नम्बर ५०००५८२४२)ले प्रशासकीय पुनरावलोकन गरि पाउँ भनी मिति २०७५।०४।०९ मा आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट, काठमाडौंमा पेश गरेको निवेदन पत्र।

८. नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लिमिटेड सिहदरवार प्लाजा, काठमाडौंले अवकाश भुक्तानीमा नागरिक लगानी कोषबाट कर कट्टी भएको रू.६५,६४१।३३ को प्रमाण पेश गरेकोले सो रकमलाई समायोजन गर्दा यस आ.व.मा भुक्तानी गरेको उपदान (अवकाश भुक्तानी) रू.२९,९६,१००।- मा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८(१) तथा आयकर निर्देशिका २०६६ (संशोधन २०७३ सहित) बमोजिम १५ प्रतिशतले हुने कर रू. ४,४९,४१५।०० मा समायोजन गर्नु पर्ने कर रू. ६५,६४१।३३ घटाउदा हुने रू.३,८३,७७३।६७ तथा सोही ऐनको दफा ११९ बमोजिको व्याज रू.२,२०,६६९।०० र दफा १२० वमोजिम ५० प्रतिशत शुल्क रू.१,९१,८८६।०० समेत गरी जम्मा रू. ७,९६,३२९।०० थप माग गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९० बमोजिम सूचना जारी गर्नु पर्ने भनी कार्यालयबाट निर्धारण गरिएको अग्रिम कर कानुनसम्मत देखिएकोले निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले मिति २०७७।०२।०४ मा गरेको निर्णय ।

९. पुनरावेदक करदाताले आ.व. २०७०/०७१ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९०(८) वमोजिम ठूला करदाता कार्यालयबाट अग्रिम कर माग गर्दा कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत बीमा खर्च वापत प्रिमियम भुक्तानी गरेको, प्रचलित दर भन्दा सहुलियत दरमा कर्मचारीहरूलाई कर्जा उपलब्ध गराएको र कर्मचारीहरूको उपदान बापतको रकमलाई आयमा समावेश गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयले गरेको संशोधित कर निर्धारण आदेश र उक्त आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय आयकर ऐन,२०५८ को मर्म एवं भावना विपरित हुदाँ बदर गरीपाउं भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०७७।१०।०८ मा पुनरावेदक करदाताले यस न्यायाधिकरणमा पेश गरेको पुनरावेदन पत्र।

१०. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४० को उपदफा (३) वमोजिम छलफल प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाडौंलाई पेशीको सूचना दिइ नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०७९।०१।२३ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।

ठहर खण्ड

११. नियम बमोजिम पेशी सूचिमा चढी निणयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडका तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री सृजना अधिकारी र श्री सुजन रिजालले ठूला करदाता कार्यालय, हरिहर भवनबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको अग्रिम कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेश सदर गर्ने गरी विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान उप-न्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारीले शुरु कार्यालयबाट भएको अग्रिम कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गरी अन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानुनसम्मत नै रहेको देखिंदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।

१२. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको मिति २०७५।०२।२७ को अग्रिम कर निर्धारणको आदेश तथा प्रशासकीय पुनरावलोकनको क्रममा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७७।०२।०४ को निर्णय मिलेको छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

१३. सर्वप्रथम सहकर्मी लेखा सदस्यले प्रस्तुत मुद्दामा करदाताले राख्नु पर्ने धरौटी रकमको सम्बन्धमा फरक राय प्रकट गर्नु भएकोले पुनरावेदक करदाताले यस न्यायाधिकरणमा

यो पुनरावेदन दर्ता गर्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१)(क) को परिपालना गरेको देखिन्छ वा देखिदैन भन्ने प्रश्न तर्फ विचार गर्नुपर्ने हुन आयो। राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) मा "**प्रचलित कानुनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यस ऐन अन्तर्गत न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन गर्दा देहाय बमोजिम धरौटी नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन भन्ने कानुनी व्यवस्था गर्दै खण्ड (क) मा कर निर्धारण भएकोमा निर्धारित करको पचास प्रतिशत रकम र जरिवाना भएकोमा जरिवानाको रकम र दुवै भएकोमा निर्धारित करको पचास प्रतिशत रकम र जरिवानाको रकम त्यस्तो निर्धारण गर्ने वा जरिवाना गर्ने अधिकृतले नै तोकिदिएको कार्यालयमा**" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ। उक्त कानुनी व्यवस्था बमोजिम धरौटी राखेको सम्बन्धमा करदाताले पुनरावेदन पत्रको प्रकरण ३ मा विवादित कर रकम रु.३८,३०,१४५।- रहेको मा सो मध्ये १०,७१,८६५।- प्रशासकीय पुनरावलोकन निवेदन गर्दा दाखिल गरेकोमा हाल रु.१३,८९,८५६।- दाखिल गरेको भनी ब्यहोरा उल्लेख गरी पुनरावेदन पत्र साथ भौचरका प्रतिहरु संलग्न गरेको देखियो। प्रस्तुत मुद्दामा कुल विवादित रकम रु. ३८,३०,१४५।- रहेकोमा पुनरावेदन गर्दा सोको ५० प्रतिशत अर्थात रू.१९,१५,०७२।५ दाखिल गर्नु पर्नेमा प्रशासकिय पुनरावलोकन गर्दा रू १०,७१,८६५।- दाखिल गरेको र यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन गर्दा मिति २०७७।१०।७ मा रु.१३,८९,८५६।- जम्मा गरेको मिसिल संलग्न भौचरबाट देखिन आयो।करदाताले जम्मा गरेको रकम रु.२४,६१,७२१।- भई विवादित कर रकमको ५०% भन्दा बढी रकम जम्मा भई सकेको पाइयो।रकम जम्मा गर्दा धरौटी खातामा जम्मा नगरी राजस्व खातामा जम्मा भएको कारणले मात्र करदाताले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ (१)(क) को परिपालना नगरेको भन्नु न्यायोचित हुने देखिएन ।

१४. अब पुनरावेदन पत्र अध्ययन गरी हेर्दा, पुनरावेदक करदाताले आ.व. २०७०/०७१ को बीमा खर्च वापत प्रिमियम भुक्तानी गरेको रकममा कर कट्टी गरी दाखिला नगरेको शिर्षकमा अग्रिम कर माग गरेको निर्णयलाई गैर कानुनी भएको भनी जिकिर लिएको देखिन्छ।भविष्यमा प्राप्त हुने बीमा रकममा अग्रिम कर,व्याज तथा शुल्क समेत माग गर्ने गरी भएको निर्णय त्रुटी पूर्ण हुँदा उक्त निर्णय बदर गरी बीमा वापतको रकम भुक्तानी नहुदै कर्मचारीको आयमा जोडी कर,व्याज,शुल्क लगाउन नमिल्ने भन्ने पुनरावेदन जिकिर लिएको पाइयो । आयकर ऐन,२०५८ को दफा २२ उपदफा (२) मा "**प्राकृतिक व्यक्तिले निजको रोजगारी तथा लगानीबाट प्राप्त हुने आयको गणना गर्दा कर प्रयोजनको लागि नगद आधारमा लेखांकन गर्नु पर्नेछ**" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। उक्त कानुनी व्यवस्था अनुसार करदाताले नगद प्राप्त नगरेको अवस्थामा पनि कर कार्यालयले करदाताको बीमा वापत भुक्तानी गरिएको

प्रिमियम रकमलाई कर्मचारीहरूको आयमा समावेश गर्ने गरी निर्णय गरेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ३१ को खण्ड (क) र (ख) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश (२) मा " **प्राकृतिक व्यक्तिको मृत्यु बापत प्राप्त हुने क्षतिपूर्तिको रकम आयमा समावेश गर्नुपर्ने छैन"** भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ । त्यसै गरी आयकर ऐन,२०५८ को दफा ६२ को उपदफा (१) **मा कुनै व्यक्तिको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिले बीमाबाट प्राप्त गरेको रकमको सम्बन्धमा दफा ३१ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ** भन्ने व्यवस्था गर्दै उपदफा (२) मा **उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि लगानी बीमाबाट प्राप्त लाभ सम्बन्धमा देहाय बमोजिम हुनेछ भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पाईन्छ।**

(क) बासिन्दा व्यक्तिले त्यस्तो रकम भुक्तानी गरेको अवस्थामा बीमित उपर अन्तिम रुपमा हुने कर कट्टीद्धारा कर लगाइनेछ,र

(ख) गैरबासिन्दा व्यक्तिले त्यस्तो रकम भुक्तानी गरेको अवस्थामा बीमितको आयमा सो रकम समावेश गरी गणना गर्नु पर्नेछ। साथै, सोही दफा ६२ को उपदफा (२) को स्पष्टिकरणमा **यस दफाको प्रयोजनको लागि लगानी बीमाबाट प्राप्त लाभ भन्नाले सो बीमाको सम्बन्धमा कुनै व्यक्तिले लगानी बीमा प्राप्त गरेको भुक्तानी सो व्यक्तिले तिरेको प्रिमियम भन्दा बढी भएजतिको रकमलाइ सम्झनु पर्छ** भन्ने समेत उल्लेख भएको देखिन्छ।

१५. आयकर ऐनको दफा ८७ मा प्रत्येक "**वासिन्दा रोजगारदाताले रोजगारीबाट कुनै कर्मचारी वा कामदारले प्राप्त गरेको आयको गणना गर्दा समावेश गरिने नेपालमा स्रोत भएको कुनै रकम भुक्तानी गर्दा अनुसूची -१ बमोजिमको दरले हुने कर कट्टी गर्नुपर्नेछ"** व्यवस्था गरिएको भए तापनि पुनरावेदक करदाताले भुक्तानी गरेको रकम तत्काल कर्मचारीले वा निजको हकवालाले प्राप्त गर्ने आम्दानी नभई बीमा अवधि समाप्त भएपछि मात्र प्राप्त गर्ने विमा बापतको प्रिमियम रहेको देखिन्छ।यसरी नै माथि उल्लिखित दफा ३१ को कानुनी व्यवस्थाले बीमा बापतको क्षतिपूर्ति भुक्तानीलाई समेटेको देखिन्छ भने दफा ६२ मा भएको कानुनी व्यवस्थाले लगानी बीमाबाट प्राप्त लाभलाई समेटेको देखिन्छ।उल्लिखित कानुनी व्यवस्थाबाट बीमा वापतको रकम भुक्तानी हुँदा सोमा दफा ३१ र दफा ६२ अनुसार कर लाग्ने नै देखिंदा प्रिमियम बापतको भुक्तानी रकमलाई सम्बन्धित कर्मचारीको आय मानी अग्रिम कर लगाउनु न्यायोचित देखिन आएन।यस्तै प्रश्न समावेश रहेको मुद्दामा श्री सर्वोच्च अदालतबाट "...विमा खर्च करदाताले कर्मचारी अवकाश गर्दाको अवस्थामा भुक्तान गर्ने भै कर्मचारीले भुक्तानी नै नपाएको यस्तो रकमलाई भुक्तानी गरेको भनी निष्कर्ष निकाल्न

मिल्ने देखिदैन[1] भनी व्याख्या भई बीमाको प्रिमियम तिरेको रकम वापत अग्रिम कर कट्टी गर्न नपर्ने फैसला भएको देखिन आयो। त्यसैले कर्मचारीको व्यक्तिगत बीमा खर्च वापतको रकम रू ३३,६४,५५१।- लाई आयकर ऐन,२०५८ (सं.स.)को दफा ८(२)(छ) बमोजिम सम्बन्धित कर्मचारीहरूको आयमा समावेश गरी अग्रिम कर,व्याज तथा शुल्क समेत गरी जम्मा रू. १७,४५,३६१।-थप कर माग गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय तथा सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय नमिलेकोले उल्टी हुने देखियो।

१६. अब अग्रिम कर माग गरेको अर्को शीर्षक प्रचलित दर भन्दा सहुलियत दरमा कर्मचारीहरूलाई कर्जा उपलब्ध गराएको सम्बन्धमा हेर्दा,करदाताले कर्मचारीलाई यस आ.व. को अन्त्य सम्ममा रू. २,४७,२५,७३७।६५ ऋण सापटी उपलब्ध गराएको प्रचलित व्याज दर भन्दा सहुलियत दरमा कर्जा दिएको भनी प्रचलित व्याजदरमा उक्त कर्जाको व्याज अनुसार गणना गर्दा हुन आउने रकम र यस संस्थाले लिएको व्याज दर अनुसार गणना गर्दा हुन आउने रकम वीचको फरक रू.२४,८३,७६९।- लाई सम्वन्धित कर्मचारीको आयमा समावेश गरी अग्रिम कर,व्याज तथा शुल्क समेत गरी जम्मा रू.१२,८८,४५५।- थप कर माग गर्ने गरी भएको निर्णय त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर गरी पाउ भन्ने पुनरावेदन जिकीर रहेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८ को उपदफा (२) अनुसार "**रोजगारदाताबाट कुनै आय वर्षमा प्राकृतिक व्यक्तिलाई दिइएका देहायका भुक्तानीहरू त्यस्तो प्राकृतिक व्यक्तिको सो आय वर्षको रोजगारीबाट प्राप्त पारिश्रमिक गणना गर्दा समावेश गर्नु पर्नेछ**" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। सोही उपदफाको देहाय (छ) मा **रोजगारीका सम्बन्धमा गरिएका अन्य भुक्तानी,** भन्ने उल्लेख गरेको पाईन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम पुनरावेदक करदाताले आफ्ना कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराएको कर्जा प्रचलित १०.५५ व्याज दर भन्दा सहुलियत व्याज दरमा उपलब्ध गराएको पाइएकोले प्रचलित व्याज दरमा उक्त कर्जाको व्याज अनुसार गणना गर्दा हुन आउने रकम रू.२४,०८,५६८।४९ र पुनरावेदक करदाताले लिएको व्याजदर अनुसार गणना गर्दा हुन आउने रकम रु.१,२४,७९९।६ वीचको फरक रू.२४,८३,६६९।-भएको देखियो। आयकर ऐन,२०५८ को दफा २७ को उपदफा (१) मा "**कुनै भुक्तानीलाई देहायको रकम बराबरमा परीमाणीकरण गर्नुपर्नेछ भन्ने व्याख्या गर्दै खण्ड(घ) मा कुनै आय वर्षमा भुक्तानी प्राप्त गर्नु पर्ने कुनै व्यक्तिले ऋण बापत तिरेको ब्याज प्रचिलित ब्याजदर अनुसार तिर्नुपर्ने ब्याज रकम भन्दा कम भएमा सो कम भएजति रकम**" भन्ने कानूनी व्यवस्था पाईयो। उल्लिखित कानूनी व्यवस्था बमोजिम परिमाणीकरण गर्नुपर्ने रकम

[1] ठूला करदाता कार्यालय विरूद्ध नेपाल विद्युत प्राधिकरण प्रधान कार्यालय समेत ,मुद्दा नं. ०७४-**RB**-०१४५, मुद्दाः आयकर,फैसला मितिः-२०७६।०८।२३

रु.२४,८३,६६९।-लाई सम्बन्धित कर्मचारीहरूको आयमा समावेश गरी अग्रिम कर,व्याज तथा शुल्क समेत गरी जम्मा रु.१२,८८,४५५।-करदाताबाट थप कर माग गर्ने गरी भएको निर्णय कानुन सम्मत नै देखिँदा अन्यथा गरिहनु परेन।

१७. अब अर्को पुनरावेदन जिकीर कर्मचारीहरूको उपदान वापतको भुक्तानी खर्च रु.२९,९६,१००।— मा अग्रिम कर माग गरेको सम्बन्धमा हेर्दा, उक्त रकम नागरिक लगानी कोषबाट अवकाश कोष भुक्तानी गरिएको बापतको रहेको पाइन्छ। आयकर ऐन,२०५८ को दफा २ (घ) मा "**अवकाश कोष भन्नाले निकायको हिताधिकारी प्राकृतिक व्यक्ति वा निजको आश्रितलाई कोषबाट अवकाश भुक्तानी प्रदान गर्ने प्रयोजनको लागि अवकाश योगदान रकम स्वीकार गर्ने र सो रकम लगानी गर्ने उद्देश्यले मात्र स्थापना भएको निकाय सम्झनु पर्छ"** भन्ने उल्लेख भएको पाईन्छ। पुनरावेदक करदाताले कर्मचारीहरूको उपदान भुक्तानी गर्न पुनरावेदककै नाममा नागरिक लगानी कोषमा बैक खाता रहेको देखिन्छ।उक्त उपदान कोषबाट यो आ.व.मा रु.२९,९६,१००।- भुक्तानी गरिएकोमा सो भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गरेको समेत देखिन आएन। कुन कर्मचारीको के कति उपदान रकम भुक्तानी गर्नुपर्ने हो सो को सम्पूर्ण दायित्व पुनरावेदकमा नै रहेको पाईनुबाट कर्मचारीहरूलाई भुक्तानी गरेको उपदान रकम पुनरावेदकको **Non Contributory Fund** बाट प्राप्त भएको अवकाश भुक्तानी भएको प्रष्ट देखिन्छ।पुनरावेदकले आ.व २०७०/०७१ उपदान वापत रू.२९,९६,१००।- भुक्तानी गरी खर्च कट्टी लिएको सम्बन्धमा विवाद देखिदैन।उक्त उपदान रकम भुक्तानी गर्ने र सोमा अग्रिम कर कट्टी गर्ने दायित्व पुनरावेदकमा नै हुने र त्यस्तो भुक्तानीमा आयकर ऐन,२०५८ को दफा ८८ को उपदफा (१) मा "वासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा स्रोत भएको व्याज,प्राकृतिक स्रोत,भाडा रोयल्टी,सेवा शुल्क,कमिशन,विक्री बोनस,अवकाश भुक्तानी र अन्य कुनै प्रतिफल तथा अवकाश भुक्तानीको रकम भुक्तानी गर्दा कुल भुक्तानी रकमको पन्ध्र प्रतिशतका दरले कर कट्टी गर्नु पर्नेछ" भन्ने कानुनी व्यवस्था अनुसार पुनरावेदक करदाताले भुक्तानी गरेको उपदान रकममा १५ प्रतिशतको दरले अग्रिम कर कट्टी गर्नु पर्ने देखिन्छ।उक्त कानुनी व्यवस्था अनुसार पुनरावेदक करदाताले अवकाश भुक्तानीमा नागरिक लगानी कोषबाट कर कट्टी भएको रू.६५,६४१।३३ को प्रमाण पेश गरेकोले सो रकमलाई समायोजन गर्दा अ.व २०७०/०७१ भुक्तानी गरेको उपदान रू.२९,९६,१००।- मा आयकर ऐन,२०५८ को दफा ८८को उपदफा (१) बमोजिम १५ प्रतिशतले हुने कर रू.४,४९,४१५।- मा समायोजन गर्नुपर्ने कर रू.६५,६४१।३३ घटाउदा हुने रू.३,८३,७७३।६७तथा सोही ऐनको दफा ११९ बमोजिमको व्याज रू.२,२०,६६९।-र दफा १२०(क) बमोजिम ५० प्रतिशत शुल्क

रू.१,९१,८८६।- समेत गरी जम्मा रू.७,९६,३२९।- थप अग्रिम कर माग गर्ने गरी भएको निर्णय कानून सम्मत नै देखिन आयो।

१८. त्यसै गरी करदाताले पुनरावेदन पत्रमा अग्रिम करबापतको रकममा आयकर ऐनको दफा १२० (क) बमोजिमको शुल्क लगाउन मिल्दैन भन्ने पुनरावेदन जिकिर समेत लिएको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० मा "**कुनै व्यक्तिले कुनै कुराका सम्बन्धमा विभागमा झुट्टा वा भ्रमपूर्ण विवरण दिएमा वा दाखिला गर्नुपर्ने कुनै कुरा वा बस्तुको जानकारी नदिई वा सो विवरणबाट हटाई विवरणमा उल्लिखित जानकारी भ्रमपूर्ण हुन गएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई खण्ड (क) वा (ख) बमोजिम शुल्क लाग्ने**" कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। यी पुनरावेदक करदाताले खर्चलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण संलग्न नगरी प्रचलित दर भन्दा सहुलियत दरमा कर्मचारीहरूलाई कर्जा उपलब्ध गराएको र कर्मचारीहरूको उपदान बापतको रकम भुक्तानी गर्दा अग्रिम कर नकाटी फरक रकम भुक्तानी दिएको कारणबाट करदाताको आय विवरण भ्रमपूर्ण हुन पुगेको देखिन्छ। आयकर ऐन,२०५८ को दफा ९० को उपदफा(८) को अन्तिम वाक्यांशमा तथा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने भुक्तानीमा कर कट्टी नगरेकोमा दफा १२० बमोजिमको शुल्क समेत दाखिला गर्न आदेश दिन सक्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेको पाइन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्थाको सन्दर्भमा पुनरावेदक करदाताको हकमा थप माग भएको अग्रिम कर बापतको रकममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० (क) बमोजिम पचास प्रतिशत शुल्क लगाएको कार्यलाई गैर कानुनी भन्न मिल्ने अवस्था देखिएन।

१९. तसर्थ, माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट पुनरावेदक करदाता नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लिमिटेड (स्थायी लेखा नं.५०००५८२४२) को आ.व. २०७०/०७१ को आयकर ऐन,२०५८ को दफा ९०(८) वमोजिम ठूला करदाता कार्यालयबाट अग्रिम कर माग गर्दा बीमा खर्च वापत प्रिमियम भुक्तानी गरेको रकमको हकमा अग्रिम कर माग गर्ने गरी मिति २०७५।०२।२७ मा गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०२।०४ मा गरेको निर्णय समेत मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ। अन्य शिर्षकमा अग्रिम कर माग गरेको मनासिव नै देखिँदा सदर हुने र पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदक जिकीर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नू।

तपसिल खण्ड

१. पुनरावेदक करदाता नेपाल नेपाल एक्सचेन्ज लि. (स्थायी लेखा नं.५०००५८२४२) को आ.व. २०७०/०७१ को अग्रिम कर तर्फ बीमा खर्च वापत प्रिमियम भुक्तानी गरेको रकमको हकमा अग्रिम कर माग गरेको ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०७५।०२।२७ को निर्णय र सो निर्णयलाई सदर गर्ने गरी

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०२।०४ मा गरेको निर्णय समेत सो हदसम्म केही उल्टी हुने ठहरी फैसला भएकोले वीमाको प्रमियम बापत भुक्तानी गरेको रकमको करदाताले कर,व्याज र शूल्क बुझाउनु पर्ने नदेखिएकोले सो बापतको करदाताले फिर्ता पाउने रकम हिसाव गरी अर्को आ.व. को हिसावमा मिलान गरिदिनु भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालयमा लेखी पठाइदिनू।

२. फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी बिशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई पठाईदिनू।

३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनू।

४. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनू।

५. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर पठाई रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनू।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

गोविन्दप्रसाद अधिकारी
(राजस्व सदस्य)

<u>लेखा सदस्य श्री पुष्पप्रसाद गुरागाईंको फरक राय</u>

१. ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरका प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्माबाट भएको मिति २०७५।०२।२७ को निर्णय र प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७५।०४।०९ मा दिएको निवेदन उपर आन्तरिक राजश्व विभागका महानिर्देशक श्री विनोद वहादुर कुँवरबाट मिति २०७७।०२।०४ मा भएको निर्णय उपर चित्त नबुझि आयकर ऐन ,२०५८ को दफा ११६ तथा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६ बमोजिम न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत पर्ने प्रस्तुत मुद्दा ऐ. ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम निर्धारित निर्धारित (विवादित) कर रु.४९,२६,८९१।- को पचास प्रतिशतले हुने रु.२४,६३,४४५।५० पुनरावेदन धरौटी दाखिला भए/नभएको तथा पुनरावेदन पत्रमा विवादित कर उल्लेख गरे/नगरेको धरौटी रकम पुगे/नपुगेको यकिन समेत नगरी स्रेस्तेदारबाट स्वीकृत भई मिति २०७७।१०।०८ मा पुनरावेदन दर्ता गरेको देखियो ।

२. राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा २, ३, ५, ६, ९ र १४ मा क्रमशः परिभाषा, स्थापना र गठन, अधिकारक्षेत्रको प्रयोग, अधिकारक्षेत्र, पुनरावेदन सम्बन्धमा धरौट राख्ने र म्याद र न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने मुद्दाहरुको शुरु कारवाही र किनारा गर्ने अड्डा वा अधिकारीलाई पक्ष र साक्षी झिकाउने, बयान लिने, प्रमाण बुझ्ने, कागजपत्र दाखिल गराउने र दण्ड सजाय गर्ने समेत प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुने कानूनी व्यवस्था गरेको छ । साथै यो ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न र ऐनको उद्देश्य पूर्ति गर्नको लागि नेपाल सरकारले नियम बनाउन सक्ने व्यवस्था दफा १५ मा गरिएको छ ।४८ वर्ष पहिले विक्रम सम्बत २०३१ सालमा बनेको ऐनमा भएको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न नियम नबनाइनु ऐनमा भएका उल्लिखित दफाहरुमा न्यायाधिकरणको काम, कर्तव्य, विधि र प्रकृया स्पष्ट भएर नै हो भन्ने बुझ्नु पर्ने भयो । न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्दा र दर्ता भएका मुद्दाहरुको सुनुवाई गर्नु भन्दा पहिले प्रारम्भिक चरण मै दफा ६ बमोजिमको न्यायाधिकरणको अधिकार क्षेत्र र दफा ९ बमोजिमको पुनरावेदन दर्ता गर्न दाखिल गर्नु पर्ने धरौट र पुनरावेदनको म्याद ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार भए नभएको यकिन गर्नु पर्ने देखियो । करदाता पुनरावेदकले पुनरावेदन पत्रमा न्याय निरोपणका लागि दावी गरेका, प्रत्यर्थीले भन्सार महशुल र कर निर्धारण गर्दा भए/गरेका कानूनी त्रुटीहरुको सुनुवाई गर्न मुद्दाको प्रत्यर्थी नेपाल सरकारलाई स्वच्छ सुनुवाइका लागि जानकारी दिई झिकाउनु पर्ने प्रचलित कानूनमा व्यवस्था गरिएको छ । न्यायाधिकरण प्रशासनले पुनरावेदन दर्ता गर्दा यस ऐन बमोजिम पुर्याउनु पर्ने रित र पुनरावेदकले पुनरावेदन पत्र साथ पेश गर्नु पर्ने पुनरावेदन धरौटी, म्याद भए रहेको प्रमाण र नेपाल सरकारले तोकेको भौगोलिक क्षेत्र भित्रको भए नभएको सम्बन्धमा न्यायाधिकरणले मिसिलको प्रारम्भिक अध्ययन गरी यकिन गर्नु पर्ने देखियो। प्रचलित ऐन नियममा तोकिएका सबै विधि र रित पुर्‍याई दर्ता भए/नभएको सम्बन्धमा यकिन गर्नु पर्ने समग्र न्यायाधिकरणको जिम्मेवारी हुने देखिन्छ । ऐनको दफा ९ बमोजिमको धरौटी भए/नभएको यकिन गर्ने काम राजस्व तथा लेखा सदस्यले गर्नु पदीय विज्ञता र अनुभवका आधारमा गर्नु पर्ने देखिन्छ। यस सम्बन्धमा लेखा सदस्य र निमित्त अध्यक्षको हैसियत राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौको क्रमशः चलानी नं. १५६६ मिति २०७७।१२।१३ को पत्र र चलानी नं. मुद्दाफाँट५९ मिति २०७८।११।१३ को पत्रबाट न्यायाधिकरण प्रशासनलाई धरौटी गणना तथा धरौटीको प्रमाण मिसिल संलग्न गर्न गराउन लिखित निर्देशन दिई सम्मानीत सर्वोच्च अदालत, सार्वजनिक लेखा समिति, सम्मानीय प्रधानन्यायाधीशज्यू, न्याय परिषद्, न्याय सेवा आयोग, महालेखा परीक्षक र अर्थ मन्त्रालय समेत निकायमा वोधार्थ दिएको उक्त पत्रहरुमा उल्लेख गरी तोकिएका कामहरु भएको मिसिल अध्ययन गर्दा देखिएन। प्रचलित कानूनले तोके बमोजिमका सबै विधि र प्रकृया सम्पन्न भएको यकिन गरेर मात्र अन्तिम सुनुवाइ गरी फैसला गरिने र प्रकृयागत त्रुटी भएको देखिएमा विषय विज्ञको राय बमोजिम निर्णय

गर्नु उचित हुने व्यहोरा तथा राजस्व, धरौटी, विनियोजन, कोष, आय, व्यय, डेबिट, क्रेडिट, वासलात, नाफा/नोक्सान खाता सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला हुने रकम, धरौटी खातामा दाखिला गर्नु पर्ने रकम आदि विषयका सम्बन्धमा लेखा सदस्यले प्रचलित कानूनमा भएको व्यवस्था सहित निर्णयमा पुग्नू अघि आफ्नो राय लिखित रुपमा उल्लेख गर्नु ऐनको दफा ३ को उपदफा (३) को देहाय (क) मा रहेको पद नामको कर्तव्य भित्र पर्ने व्यहोरा समेत फैसलाको तथ्य खण्ड मै उल्लेख गर्नु पर्ने देखियो ।

३. यसै गरी राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी दाखिला नगरी पुनरावेदन दर्ता भएका मुद्दाहरुको फैसला भएमा ऐ. ऐनको दफा ८ अनुसार सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन दिन पाउने हक अधिकारबाट करदाता पुनरावेदक बञ्चित भई फैसलामा “अधिकारक्षेत्रको प्रश्न बुझ्नु पर्ने प्रमाण नबुझेको वा बुझ्न नहुने प्रमाण बुझेको वा बाध्यात्मक रुपमा पालन गर्नु पर्ने कार्यविधिसम्बन्धी कानूनको उल्लंघन भएको प्रश्न र गम्भीर कानूनी त्रुटी सम्बन्धी प्रश्न” उठि प्रत्यक्ष कानूनी त्रुटी भई न्यायाधिकरणको निर्णय पूर्ण वा आंशिक रुपमा उल्टिने देखी सर्वोच्च अदातलले आफू समक्ष पुनरावेदन गर्न अनुमति दिएकोमा न्यायाधिकरणको फैसला वा अन्तिम आदेश उपर दफा ९ बमोजिमको धरौटी नराखी वा तोकिए बमोजिमको सम्पूर्ण रकम धरौटी खातामा रकम दाखिला नगरी पुनरावेदन दर्ता गर्दा वा दर्ता भएको पुनरावेदन उपर फैसला हुँदा कार्यविधि सम्बन्धी वाध्यकारी कानूनी व्यवस्थाको उल्लंघन हुनगई सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन लागि करदाताको हितमा प्रतिकुल असर पर्ने समेत देखिएकोले पछि पुष्टी हुने मिसिल संलग्न तथ्य, कानूनी व्यवस्था र सर्बोच्च अदालतबाट भन्सार विभाग तथा आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकका लागि दाखिला गर्नु पर्ने भन्सार महशुल बापतको रकम र राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्न राख्नु पर्ने धरौटी रकम सम्बन्धमा भएको विवादमा भएका पूर्व फैसला, आदेश र निर्णय समेत हेरी निम्न बमोजिम विषयमा यकिन गरेर मात्र निर्णयमा पुग्नु पर्ने देखियो ।

क) राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६ बमोजिम न्यायाधिकरणको अधिकार क्षेत्र भित्र परेको प्रस्तुत पुनरावेदन दर्ता गर्दा दाखिल गर्नु पर्ने दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी दाखिल भएको छ ? छैन ?

ख) ऐ. दफाको उपदफा (१) बमोजिम अग्रिमकर तर्फको पुनरावेदन दर्ताका लागि तोकिएको देहायको खण्ड (क) बमोजिम धरौटी नराखी दर्ता भएको पुनरावेदनको तथ्य भित्र प्रवेश गरी निर्णय गर्नुको औचित्य हुने ? नहुने ? सम्बन्धमा निर्णय गरी फैसला गर्नु पर्ने देखिन आयो ।

४. प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदन दर्ता गर्दाका वखत राख्नु पर्ने धरौटी दाखिला भएको नदेखिएको सन्दर्भमा पुनरावेदक तथा प्रत्यर्थी तर्फका विद्वानलाई म लेखा सदस्यबाट धरौटी रकम दाखिला भएको देखिएन भनि प्रष्ट पार्न अनुरोध गर्दा पुनरावेदकको तर्फका

विद्वान अधिवक्ता श्री सृजना अधिकारीबाट निर्धारित करको तोकिए अनुसारको धरौटी अग्रिम दाखिला भएकोले सोको आधारमा राजस्व न्यायाधिकरणले पुनरावेदन दर्ता गरेको हो भन्ने बहस र प्रत्यर्थी तर्फका विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारीबाट राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने विवादित कर रकमको पचास प्रतिशतले हुने धरौटी दाखिला भएको पाइएन। सो सम्वन्धमा सम्मानित इजलासबाट यकिन गरी नियमानुसार हुने नै छ भन्ने बहस समेत सुनियो ।

५. करदाता पुनरावेदकले पुनरावेदन पत्र दर्ता गर्दा पेश गरेका मिसिल सम्लग्न कागजात तथा कर निर्धारणको फोटोकपी पत्र र अप्रमाणित फोटोकपी भौचरहरु हेर्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम धरौटी नराखि पुनरावेदन दर्तै नलाग्ने प्रस्तुत पुनरावेदन दर्ता भएको हो होइन यकिन गर्न मिसल सम्लग्न प्रमाण कागजातको थप अध्ययन गर्नु पर्ने देखियो ।

६. मिसिल सम्लग्न प्रचलित कानून अनुसार पुनरावेदन पत्र साथ पेश गर्नु पर्ने प्रमाण कागजातको अध्ययन गर्दा पुनरावेदक नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड (स्थायी लेखा नं.५०००५८२४२) को अग्रिम आयकर (२०७०/०७१) तर्फको मुद्दामा आयकर ऐन,२०५८ दफा ९०, ११५ र दफा ११६ तथा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) खण्ड (क) मा भएको व्यवस्था अनुसार पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिँदा र पुनरावेदन पत्र दर्तागर्दा दाखिल गर्नु पर्ने राजस्व तथा धरौटी सम्बन्धमा प्रचलित ऐन तथा नियमहरुमा भएको व्यवस्था सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतबाट २०६३-WS-००१३ देखि २०६३-WS-००१७ समेतका रिट तथा ०७२-RB-०४७० आयकर मुद्दामा भएको व्याख्या, विश्लेषण र प्रतिपादित सिद्धान्त अनुसार समेत राख्नु पर्ने ठहरिएको च.नं. ३९३ मिति २०७५।०२।२८ को पत्रानुसार निर्धारित (विवादित) कर रु.४९,२६,८९१।- को पचास प्रतिशतले हुने रु.२४,६३,४४५।५० धरौटी राखेको प्रमाण मिसिल सम्लग्न देखिएन। प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएको मिति २०७५।०४।०९ पश्चात भौचर नं १८३६८०२४ मिति २०७७।१०।०७ राजस्व शिर्षक नं. ११११२ (पारिश्रमिक कर) बाट सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला भएको पुनरावेदकले धरौटी भनेको रु.१३,८९,८५६।- लाई गणना गर्दा पनि नपुग रु.१०,७३,५८९।५० धरौटी दाखिला गरेको पाइएन। अतः राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) खण्ड (क) बमोजिमको रु.२४,६३,४४५।५० धरौटी नपुग देखिएको छ।

७. राजस्व न्यायाधिकरणमा करदाताले पुनरावेदन दर्ता गर्न दाखिला गर्नु पर्ने रकम सम्बन्धमा प्रचलित ऐन तथा नियमहरुमा भएको व्यवस्था अनुसार प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दर्ता गर्दा दाखिला गर्नु पर्ने राजस्व (कर) रकम र

राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने धरौटी कर निर्धारण गर्ने अधिकृतले तोकिदिएको कार्यालयमा अनिवार्य रुपमा राख्नु पर्ने र धरौटी नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन भनि राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) मा स्पष्ट उल्लेख छ। प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिनु अघि राजस्व शिर्षक मार्फत संघीय सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला भई रोक्का समेत नराखेको रकमलाई धरौटीको रुपमा गणना गर्नुलाई प्रचलित कानूनको पालना भएको मान्न सकिएन। राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नै पर्ने धरौटी कर कार्यालयले सम्बन्धित करदाताको तिर्नु पर्ने कर दायित्वमा स्वतः प्रणाली (System) ले मिलान गर्ने भएकोले राजस्व खातामा दाखिला भएको त्यस्तो रकमलाई धरौटीको रुपमा गणना गर्दा एउटै रकमको दोहोरो गणना हुने हुन्छ। राजस्व खातामा दाखिला भएको रकम रोक्का राख्ने स्वफ्टवेयर प्रणाली आन्तरिक राजस्व विभाग/कार्यालयमा नभएको र राजस्वको फोटोकपी अप्रमाणित भौचर पेश गरेको अवस्थामा त्यस्तो भौचर तथा पत्रमा उल्लेख गरेको रकमलाई धरौटी हो भनि पुनरावेदन दर्ता गर्दा दाखिला गर्नु पर्ने धरौटी हो भनि गणना गर्न मिल्ने देखिएन। अतः धरौटी सम्बन्धी विवादमा सर्वोच्च अदालतबाट संवैधानिक परीक्षण भई जारी भएका निम्न उत्प्रेषण आदेश, प्रतिपादित नजिर तथा सिद्धान्त समेतको विश्लेषण गरी संक्षिप्त तथ्य सहित प्रस्तुत मुद्दाको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

८. आयकर ऐन,२०५८ बमोजिम शुरु कार्यालयबाट निर्धारित (विवादित) कर रकमको पचास प्रतिशतले हुने रकम र जरिवानाको रकम त्यस्तो निर्धारण गर्ने वा जरिवाना गर्ने अधिकृतले तोकिदिएको कार्यालयमा धरौटी नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन भन्ने व्यहोरा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को (क) मा स्पष्टसँग उल्लेख छ। ऐनको सो व्यवस्था बमोजिम पुनरावेदन पत्र दर्ता गर्न राख्नु पर्ने धरौटी आर्थिक कार्यविधि नियमावली,२०६४ को नियम ६२, हाल आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ६३ बमोजिमको धरौटी खातामा दाखिला गरी पुनरावेदन दर्ता गर्दाका बखत राखिएको धरौटीको गोश्वारा र व्यक्तिगत धरौटी खातामा अभिलेखाङ्कन गरी अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने हुन्छ। आर्थिक कार्यविधि नियमावली,२०६४ को नियम ६३ हाल आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ६२ को देहाय खण्ड (क) मा नेपाल सरकारलाई बुझाउनु पर्ने राजस्व अग्रिम रुपमा बुझाउन र खण्ड (ख) मा नेपाल सरकारलाई बुझाउनु पर्ने राजस्व कति बुझाउनु पर्ने भन्ने निर्णय नहुँदै त्यस्तो राजस्व रकम अग्रिम रुपमा बुझाउनु परेमा धरौटीको रुपमा राख्नु पर्ने उल्लेख छ।

९. राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) मा उल्लेख भए अनुसार पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नु पर्ने धरौटी रकम सन्दर्भमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा सूर्य टोवाको कम्पनी प्रा.लि. को तर्फबाट सञ्चालक हर्ष एम दर र ऐ.

कम्पनीको शेयरवाला शशीराज पाण्डे समेत विरुद्ध राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौ समेत भएको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) को व्यवस्था संविधानको धारा ७३ समेत सँग बाझिएकोले धारा ८८ को उपधारा (१) अनुसार अमान्य र बदर घोषित गरिपाउन भनी दिएको रिट नं. २०६३-WS-००१३, २०६३-WS-००१४, २०६३-WS-००१५, २०६३-WS-००१६ र २०६३-WS-००१७ समेतका रिट निवेदनम "राजस्व न्यायाधिकरणका श्रेस्तेदारको मिति २०६४।१२।८ को दरपीठ आदेश र उक्त दरपीठ सदर गरेको राजस्व न्यायाधिकरणको आदेश बदर गरी विना धरौटी पुनरावेदन पत्र लिई कानून बमोजिम निर्णय गर्नु भन्ने राजस्व न्यायाधिकरणका नाउँमा परमादेश जारी गरी पाऊँ, अन्तःशुल्क ऐन,२०५८ को दफा २३ मा महानिर्देशकको निर्णय उपर पुनरावेदन गर्दा धरौटी राख्नु पर्ने कुनै कानूनी व्यवस्था नगरिएको तथा ऐनको दफा २४ ले यस ऐनलाई अन्य कानून भन्दा माथिल्लो स्तरमा राखेकोले ऐनको सर्वोच्चताका आधारमा पनि धरौटी राख्नु पर्ने राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) खण्ड (ख) को व्यवस्था संविधानको धारा ७३ समेतसँग बाझिएकोले धारा ८८ को उपधारा (१) अनुसार अमान्य र बदर घोषित गरी प्रस्तुत निवेदनलाई अग्राधिकारमा पेशी चढाई पाउँ" भन्ने दावी रहेकोमा सो दावीका सम्बन्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको मिति २०६६।१२।१९ मा "संविधानमा रहेको 'कानून बमोजिम बाहेक कर लगाउन वा ऋण लिन नपाइने' भन्ने वाक्यांशसँग बाझिएको भन्ने देखिन आएन, अमान्य र बदर घोषित गरी पाउँ भनी दावी लिएको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को व्यवस्था संविधानको कुनै पनि प्रावधानसँग बाझिएको नदेखिंदा सो हदसम्म प्रस्तुत निवेदन खारेज हुन्छ" भन्ने आदेश भई रिट निवेदन खारेज भई ऐनको दफा ९ को कानूनी व्यवस्थाको संवैधानिक परीक्षण समेत भएको छ।

१०. यसै गरी राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौमा पुनरावेदन दर्ता नं ०७५-RB-०२३० आयकर (२०७०/०७१) दर्ता भएको आयकर ऐन,२०५८ को दफा १०१ को उपदफा (१) बमोजिम लक्ष्मी स्टिल्स प्रा.लि. को संशोधित कर निर्धारण भई थप कर निर्धारण भएकोमा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको धरौटी राखी पुनरावेदन गर्नु पर्नेमा मिसिलमा संलग्न दाखिला भौचर तथा आयकर ऐन,२०५८ को दफा १०२ बमोजिमको सूचना पत्र समेतका विवरणहरुका आधारमा रु.५१,७८,७४६।७० नपुग भएको देखिएको धरौटी रकम १५ दिन भित्र जम्मा गर्न लगाई आदेश बमोजिमको काम सम्पन्न भएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्ने भन्ने यसै न्यायाधीकरणबाट आदेश भएको छ। सो आदेश उपर लक्ष्मी स्टिल्स प्रा.लि.ले सर्वोच्च अदालतमा दायर रिट नं. ०७७-WO-००४२ को निवेदन उपर मिति २०७७।४।१६ मा सर्वोच्च अदालतबाट जारी भएको उत्प्रेषण आदेश अनुसार सो मुद्दाको हकमा आयकर ऐन,२०५८ बमोजिम अनिवार्य रुपमा

दाखिला गर्नु पर्ने ऐ ऐनको दफा ९४, ९९, १००, १०१ र दफा ११५ को उपदफा (६) मा तोकिए अनुसार समेत कर राजस्व खातामा दाखिला गरी आय विवरणसाथ दाखिला भएको देखिएको रु.७६,३५,६१४।- भएको सन्दर्भमा हेर्दा मिति २०७६।११।१२ को *(शुल्क र व्याजलाई जरिवाना मानी सो रकमको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिम शतप्रतिशत धरौटी माग गर्दा पचास प्रतिशत मात्र धरौटी राख्न पाउनु पर्ने भनी भएको विवाद)* विवादित आदेशको यथावत कार्यान्वयन भएमा निवेदकलाई अपूरणीय क्षति पुग्न जाने देखिएकोले उक्त विवादको निरोपण नहुँदासम्म राजस्व न्यायाधिकरणमा परेको पुनरावेदन सम्बन्धी काम कारवाही नरोक्नु, पुनरावेदन दर्ता र सुनुवाई प्रकृया अगाडि वढाउनु भन्ने उक्त निवेदन उपर सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट उत्प्रेषण आदेश भएको छ।

११. सर्वोच्च अदालतबाटै ०७२-RB-०४७० आयकर (२०६१/०६२) पुनरावेदक ठूला करदाता कार्यालय प्रत्यर्थी सूर्य नेपाल प्रा.लि. विरुद्धको मुद्दामा मिति २०७४।१०।२९ गते भएको फैसला अनुसार "राजस्व न्यायाधिकरणले गरेको आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (६) बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गर्नु नपर्ने भनी गरेको व्याख्या कार्यविधि कानूनको सिद्धान्त विपरीत हुन्छ।कारवाही हुँदाका बखत कार्यान्वयनमा नै नरहेको कानूनी व्यवस्था आकर्षित हुने भनी राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाण्डौबाट भएको फैसलालाई न्यायोचित भन्न मिलेन। अतः विवेचित तथ्य सिध्दान्त एवं प्रमाणको आधारमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ उपदफा (६) को व्यवस्था आर्थिक अध्यादेश २०६१/०६२ बाट खारेज भई धरौटी राख्ने व्यवस्था नगरेकोले आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णय बदर गरी अब जो जे बुझ्नु पर्छ बुझी पुनः यकिन निर्णय गर्नु भनी राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाण्डौबाट भएको फैसलालाई कानूनसम्मत मान्न मिलेन। उक्त फैसला बदर भई उल्टी हुने ठहर्छ" भनिएको छ।

१२. प्रचलित आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क र भन्सार ऐनहरुमा तत् तत् आर्थिक वर्षका लागि विधायीकावाट जारी भएकन आर्थिक ऐनद्वारा भएको संशोधन र सम्मानित सर्वोच्च अदालतका उल्लिखित फैसला अनुसार नै पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिँदा र पुनरावेदन दर्ता गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर/आयकर तर्फको निर्धारित (विवादित) करको लागि पुनरावेदन पत्र आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ सम्म क्रमशः विवादित रकमको ३३ प्रतिशत राजस्व र ५० प्रतिशत धरौटी गरी ८३ प्रतिशत रकम दाखिला गर्नु पर्ने, आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ देखि आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ सम्म विवादित रकमको २५ प्रतिशत राजस्व र ५० प्रतिशत धरौटी गरी ७५ प्रतिशत रकम दाखिला गर्नु पर्ने, र आर्थिक वर्ष २०७९/०८० देखि विवादित रकमको २५ प्रतिशत राजस्व र २५ प्रतिशत धरौटी गरी ५० प्रतिशत रकम धरौटी बापत दाखिला भएको प्रमाणित भौचर

पुनरावेदन पत्र साथ संलग्न गरी पुनरावेदन दर्ता गर्नु पर्ने उल्लेख छ। साथै भन्सार तथा अन्तःशुल्क तर्फ भने निर्धारित (विवादित) अन्तःशुल्क तथा भन्सार महशुल रकमको शत प्रतिशतले हुने रकम सम्बन्धित कर निर्धारण गर्ने अधिकृतले तोके बमोजिम धरौटी दाखिला गरी सोको प्रमाणित भौचर संलग्न गराएर मात्र पुनरावेदन पत्र दर्ता गर्नु पर्ने उल्लेखछ।प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल सम्लग्न गरेका प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिने क्रममा र सो पश्चात संघीय सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला गरेको पुनरावेदकले धरौटी भनेको राजस्व खातामा दाखिला भएका अप्रमाणित फोटोकपी भौचरहरुमा उल्लेख भएअनुसारको रकमलाई समेत गणना गर्दा पनि पुनरावेदन दर्ता गर्दा प्रचलित ऐन अनुसार अनिवार्यरुपमा राख्नु पर्ने रु.२४,६३,४४५।५० धरौटी नपुग भएको अवस्थामा पनि पुनरावेदन दर्ता गरेको पाइयो।

१३. सर्वोच्च अदालतको मिति २०६६।१२।१९ को आदेशबाट समेत संवैधानिक परीक्षण भई सदर ठहरिएको राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) "प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन अन्तर्गत न्यायाधिकरणमा वा उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्दाका देहायबमोजिम धरौट नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन" भन्ने व्यवस्था रही ऐ. को खण्ड (क) मा आयकर तर्फ राख्नु पर्ने विवादरहित कर बाहेकको निर्धारित (विवादित) कर रु.४९,२६,८९१।- को पचास प्रतिशतले हुने रु.२४,६३,४४५।५० धरौटी राखेको प्रमाण मिसिल सम्लग्न देखिएन। प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएको मिति २०७५।०४।०९ पश्चात भौचर नं १८३६८०२४ मिति २०७७।१०।०७ राजस्व शिर्षक नं. ११११२ (पारिश्रमिक कर) बाट सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला भएको पुनरावेदकले धरौटी भनेको रु.१३,८९,८५६।- लाई गणना गर्दा पनि नपुग रु.१०,७३,५८९।५० पुनरावेदन धरौटी दाखिलाको सक्कल बैक भौचर वा निस्सा १५ दिनभित्र पुनरावेदकलाई दाखिला गर्न लगाई सो आदेश बमोजिमको काम सम्पन्न भएपछि वा सो अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्ने आदेश गर्नु उपयुक्त हुने राय म लेखा सदस्यबाट राख्दा मेरो उक्त रायमा असहमति जनाउँदै माननीय अध्यक्ष र राजस्व सदस्यबाट फैसला गर्ने निर्णय भएकोमा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम हुने रु.२४,६३,४४५।५० धरौटी नराखी पुनरावेदन दर्तै नलाग्ने पुनरावेदन दर्ता भएको देखिएकोले सो राय तथा ठहर सहितको फैसलामा सहमत हुन सकिएन।

१४. उल्लिखित कानूनी व्यवस्था र पुनरावेदनमा भएका तथ्यहरु समेतको आधारमा निर्णय तर्फ विचार गर्दा सहकर्मीद्वय कानून तथा राजस्व सदस्यले प्रस्तुत मुद्दामा करदाताले राख्नुपर्ने धरौटी रकमको सम्बन्धमा फरक राय प्रकट गर्नु भएकोले पुनरावेदक करदाताले यस न्यायाधिकरणमा यो पुनरावेदन दर्ता गर्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१) को परिपालना गरेको देखिन्छ वा देखिंदैन भन्ने प्रश्न तर्फ थप

विचार गर्नु पर्ने देखियो। राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ कोदफा ९ को (१) मा **"प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यस ऐन अन्तर्गत न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन गर्दा देहाय बमोजिम धरौटी नराखी पुनरावेदन लाग्ने छैन भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै खण्ड (क) मा कर निर्धारण भएकोमा निर्धारित करको पचासप्रतिशत रकम र जरिवाना भएकोमा जरिवानाको रकम र दुवै भएकोमा निर्धारित करको पचासप्रतिशत रकम र जरिवानाको रकम त्यस्तो निर्धारण गर्ने वा जरिवाना गर्ने अधिकृतले नै तोकिदिएको कार्यालयमा"** भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ। प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिँदा र सो अघि ऐनको अनिवार्य व्यवस्था मूताविक दाखिला गर्नु पर्ने राजस्व शिर्षक मार्फत सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला गरेको राजस्व रकम बाहेक पुनरावेदन दर्ता गर्न राख्नुपर्ने सो व्यवस्था अनुरुप धरौटी दाखिला गरेको प्रमाण मिसिल संलग्न गरेको पाइएन। गतविगत आर्थिक वर्षमा सर्बसञ्चित कोषमा दाखिला भएको कर राजस्व रकमलाई समेत धरौटीको रुपमा गणना गरी पुनरावेदन दर्ता गर्न मिल्ने व्यवस्था प्रचलित कुनै पनि ऐन तथा नियममा भएको नपाइएको र पुनरावेदकले पुरा गर्नु पर्ने कार्यविधि कानूनको पालना नभएको प्रस्तुत पुनरावेदकको पुनरावेदन पत्रको तथ्य भित्र प्रवेश गरी फैसला गर्दा प्रत्यर्थीलाई अन्याय हुनुको साथै राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) मा भएको व्यवस्था विपरित हुने भएकोले बहुमतको उल्लिखित फैसलामा सहमत हुन सकिएन । अतः राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दर्ता गर्दा राख्नुपर्ने धरौटी सम्बन्धमा आर्थिक कार्यविधि नियमावली,२०६४ को नियम ६३ हाल आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ६२, सर्बोच्च अदालतबाट रिट नं. २०६३-WS-००१३ देखि रिट नं. २०६३-WS-००१७ समेतका रिट निवेदन र मुद्दा नं. ०७२-RB-०४७० आयकर (०६१/०६२) का फैसलामा भएको व्याख्या विश्लेषण र प्रतिपादित सिद्धान्त तथा ठहर समेत बमोजिम पनि अनिवार्यरुपमा राख्नु पर्ने धरौटी नराखी पुनरावेदन दर्तै नहुने पुनरावेदन दर्ता भएको मुद्दाको तथ्य भित्र प्रवेश गरी निर्णय गर्न नमिल्ने र औचित्य नै नहुने देखिएको प्रस्तुत मुद्दामा सहकर्मीद्वयबाट ***"पुनरावेदक करदाता नेपाल स्टक एक्स्चेन्ज लिमिटेड (स्थायी लेखा नं.५०००५८२४२) को आ.व. २०७०/०७१ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९०(८) वमोजिम ठूला करदाता कार्यालयबाट अग्रिम कर माग गर्दा बीमा खर्च वापत प्रिमियम भुक्तानी गरेको रकमको हकमा अग्रिम कर माग गर्ने गरी मिति २०७५।०२।२७ मा गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०२।०४ मा गरेको निर्णय समेत मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ। अन्य शिर्षकमा अग्रिम कर माग गरेको मनासिव नै देखिँदा सदर हुने र पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदक जिकीर पुग्न सक्दैन"*** भनि भएको बहुमत फैसलामा सहमत हुन नसकी देहाय बमोजिम फरक राय सहितको ठहर गर्दछुः-

१५. यसमा पुनरावेदक नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड (स्थायी लेखा नं.५०००५८२४२) को अग्रिम आयकर (२०७०/०७१) तर्फको मुद्दामा आयकर ऐन,२०५८ दफा ९०, ११५ र दफा ११६ तथा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन,२०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) खण्ड (क) मा भएको व्यवस्था अनुसार पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिँदा र पुनरावेदन पत्र दर्तागर्दा दाखिल गर्नु पर्ने राजस्व तथा धरौटी सम्बन्धमा प्रचलित ऐन तथा नियमहरुमा भएको व्यवस्था सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतबाट २०६३-WS-००१३ देखि २०६३-WS-००१७ समेतका रिट तथा ०७२-RB-०४७० आयकर मुद्दामा भएको व्याख्या, विश्लेषण र प्रतिपादित सिद्धान्त अनुसार समेत राख्नु पर्ने ठहरिएको च.नं. ३९३ मिति २०७५।०२।२८ को पत्रानुसार निर्धारित (विवादित) कर रु.४९,२६,८९१।- को पचास प्रतिशतले हुने रु.२४,६३,४४५।५० धरौटी दाखिल नगरी/नगराई दर्ता भएको प्रस्तुत पुनरावेदनको तथ्य भित्र प्रवेश गरी निर्णय गर्न मिलेन। यस अवस्थामा माननीय अध्यक्ष तथा कानून सदस्य र राजस्व सदस्यबाट प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दर्ता गरेको मिति २०७५।०४।०९ भन्दा अगाडि सर्वसञ्चितकोषमा दाखिला गरी आय विवरणमा समावेश गरेको अग्रिम दाखिला रकमलाई समेत गणना गरी प्रचलित ऐनहरु अनुसार दाखिला गर्नै पर्ने पचास प्रतिशत धरौटी दाखिला भएको छ भनि भएको बहुमतको फैसलामा सहमत हुन सकिएन । दफा ९ अनुसारको धरौटी नराखी दर्ता भएको प्रस्तुत पुनरावेदन दर्ता हुँदा कै बखत देखि खारेज हुने ठहर्छ।करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन।

पुष्पप्रसाद गुरागाईं
(लेखा सदस्य)

<u>फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुनेः-</u>
इजलास अधिकृतः- सरिता रिजाल
कम्प्यूटर टाइपः- चन्द्रबहादुर नेपाली
फैसला मितिः- २०७९।०५।२७।२
प्रमाणीकरण गर्ने लेखा सदस्य
फैसला प्रमाणीकरण मितिः-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप